

Î N C H E I E R E

30 septembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Valentina Clevadî
Tamara Chișca-Doneva

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Cooperativei Agricole de Producție „Slobozia Hanesei” împotriva Primăriei satului Slobozia raionul Ștefan Vodă cu privire încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2015 prin care a fost respins apelul declarat de reprezentantul Primăriei satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă, avocatul Cișlari Ion și menținută hotărîrea Judecătoriei Ștefan Vodă din 24 ianuarie 2014, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă :

La 19 septembrie 2013, CAP „Slobozia Hanesei” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă cu privire încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 18 august 2011, Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva CAP „Slobozia Hanesei” cu privire la încasarea datoriei în sumă de 210 421,05 lei pentru folosirea terenurilor proprietate publică căi de acces (drumuri) la cotele de teren ale proprietarilor în lipsa contractului de arendă.

Prin hotărîrea Judecătoriei Ștefan Vodă din 03 mai 2012, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată, iar prin decizia Curții de Apel Bender din 08 noiembrie 2012 a fost respins apelul declarat de către Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă ca neîntemeiată și s-a menținut hotărîrea primei instanțe.

Ulterior, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 mai 2013, recursul declarat de Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă a fost declarat inadmisibil.

Menționează reclamantul că în legătură cu examinarea cauzei civile la cererea de chemare în judecată în judecată a Primăriei satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă a suportat cheltuieli de judecată în sumă totală de 19 000 lei, fapt ce se confirmă prin facturile fiscale: Seria EN nr. 732112 din 30 noiembrie 2011 în sumă de 5 000 lei, eliberată de BAA „Centru” mun. Chișinău în baza contractului de asistență juridică nr. 3 din 14 noiembrie 2011, Seria PB nr. 0156404 din 12 februarie 2013 în sumă de 4000

lei, eliberată de CA „Bevziuc Rodica” în baza contractului de asistență juridică nr. 06 din 05 iunie 2012 și Seria PB nr. 0156416 din 16 mai 2013 în sumă de 10 000 lei, eliberată de CA „Bevziuc Rodica” în baza contractului de asistență juridică nr. 7 din 11 aprilie 2013.

Mai indică reclamantul că la 13 iulie 2010, Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva CAP „Slobozia Hanesei” cu privire la revindecarea bunurilor și obiectelor de menire social-culturală, încasarea contravalorii bunurilor și plata muncii pentru întreținerea taberei de odihnă.

Prin hotărîrea Judecătorei Ștefan Vodă din 03 mai 2012, menținută prin decizia Curții de Apel Bender din 28 februarie 2013, acțiunea a fost respinsă ca fiind depusă tardiv, iar prin decizia Curții Supreme de Justiție din 07 august 2013, recursul declarat de Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă a fost considerat inadmisibil.

Susține că în legătură cu examinarea litigiului în cauză CAP „Slobozia Hanesei” a suportat cheltuieli de judecată în sumă de 19 000 lei, confirmate prin facturile fiscale: Seria EN nr. 732039 din 12 ianuarie 2011 în sumă de 3500 lei, eliberată de BAA „Centru” mun. Chișinău în baza contractului de asistență juridică nr. 11/10 din 25 noiembrie 2010, Seria PB nr. 0156404 din 12 februarie 2013 în sumă de 3500 lei, eliberată de CA „Bevziuc Rodica” în baza contractului de asistență juridică nr. 10/12 din 24 octombrie 2012 și Seria PB nr. 0156416 din 16 mai 2013 în sumă de 12 000 lei, eliberată de CA „Bevziuc Rodica” în baza contractului de asistență juridică nr. 8 din 11 aprilie 2013.

Astfel, menționează CAP „Slobozia Hanesei” că urmare a litigiilor civile inițiate de către Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă a suportat cheltuieli pentru asistență juridică, în sumă totală de 38 000 lei.

În context, invocînd prevederile art. 11 lit. g) art. 90 lit. i) CC și art. art. 8, 94, 96 CPC menționează că la examinarea litigiilor inițiate de către Primăria satului Slobozia raionul Ștefan Vodă a fost reprezentat în instanța de judecată de către avocatul Bevziuc Rodica în temeiul contractelor de asistență juridică înregistrate la BAA „Centru” mun. Chișinău și CA „Bevziuc Rodica” prin care de comun acord între părți a fost stabilit onorariul avocatului în sumă totală de 38 000 lei, ținîndu-se cont de Recomandarea Uniunii Avocaților din Republica Moldova privind cuantumul onorariilor percepute în diverse categorii de cauze și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin hotărîrea Consiliului Baroului Avocaților din Republica Moldova din 29 decembrie 2005 (modificată prin Decizia Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova nr. 2 din 30 martie 2012).

Solicită CAP „Slobozia Hanesei” încasarea din contul Primăriei satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă a cheltuielilor de judecată în mărime de 38 000 lei.

În cadrul dezbaterilor judiciare, CAP „Slobozia Hanesei” concretizîndu-și motivele și cerințele acțiunii a invocat că pentru acordarea asistenței juridice în instanța de apel CA „Bevziuc Rodica” a eliberat o singură factură și anume factura PB 0156404 din 12 februarie 2013 cu suma de 7 500 lei, pentru ambele cauze civile.

De asemenea, pentru acordarea asistenței juridice în instanța de recurs, CA „Bevziuc Rodica” a eliberat doar o singură factură pentru ambele cauze civile, în factură fiind indicată suma 25 000 lei, din care 3 000 lei constituie onorariul achitat de CAP „Slobozia Hanesei” pentru asistență juridică acordată de avocatul Bevziuc

Rodica într-un alt litigiu existent între aceleași părți și care la acel moment se afla în proces de examinare în instanța de recurs.

Astfel, consideră că raporturile juridice între avocat și client, i-au naștere în baza contractului de asistență juridică, încheiat în modul prevăzut de legislația civilă, iar odată ce a fost respectată forma scrisă a contractului, clauzele obligatorii conținute în contract, respectate prevederile Codului Civil al Republicii Moldova, Legea cu privire la avocatură, prevederile art. 6 CEDO și art. 26 a Constituției RM, nimeni nu este în drept să anuleze sau să modifice o clauză contractuală, fără ca această cerință să fie invocată de părțile contractante.

Totodată a indicat că, suma onorariului stabilită pentru prestarea serviciilor juridice în instanța de recurs, diferă de sumele onorariilor stabilite pentru instanța de fond și apel, dat fiind faptul, că instanța de recurs este o instanță superioară, decizia căreia este irevocabilă, fapt pentru care, avocatul a avut nevoie de un volum mai mare de ore pentru pregătirea poziției necesare.

A mai menționat că dosarele inițiate la cererea de chemare în judecată a Primăriei satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă sunt complicate după caracter și volum, examinarea acestora a durat o perioadă de circa 4 ani, avocatul fiind nevoit să studieze și să analizeze volumul mare de înscrisuri precum și să consulte specialiști în domeniu pentru a lua poziția necesară.

La fel, invocă că litigiile respective au implicat studierea amplă a legislației naționale și internaționale, a practicii judiciare naționale și practicii CEDO, atragerea martorilor în proces și prezentarea înscrisurilor din arhivă.

Mai mult, pe parcursul examinării acestor litigii, de către pîrît au fost sesizate și alte organe de drept cum ar fi Procuratura, avocatul fiind obligat să presteze serviciile sale și vis-a-vis de aceste sesizări din motiv că hotărârile acestor organe de drept erau în concordanță cu circumstanțele litigiilor aflate în curs de examinare.

Susține că la 14 august 2013 în adresa Primăriei, satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă a fost expediată reclamația nr. 22, iar la 03 septembrie 2013 reclamația nr. 24, prin care a solicitat soluționarea litigiului în cauză pe cale amiabilă, însă, pîrîtul prin înștiințarea nr. 157 din 23 august 2013 și nr. 185 din 09 septembrie 2013 l-a informat despre refuzul său și netemeinicia pretenției invocate.

Solicită CAP „Slobozia Hanesei” încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 42 975 lei, inclusiv: cheltuielile de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzelor civile la cererea de chemare în judecată a Primăriei satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă în sumă de 38 000 lei, cheltuielile de judecată suportate în legătură cu examinarea litigiului în cauză în mărime de 4 000 lei și a cheltuielile de transport în sumă de 975 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriai Ștefan Vodă din 24 ianuarie 2014 acțiunea a fost admisă integral, fiind încasat din contul Primăriei satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă în beneficiul CAP „Slobozia Hanesei” cheltuielile de judecată în mărime de 49975 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bender din 10 iulie 2014 a fost respins apelul declarat de Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă și menținută hotărîrea primei instanțe.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 decembrie 2014, a fost admis recursul declarat de Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă casată decizia instanței de apel și restituită pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2015, a fost respins apelul declarat de reprezentantul Primăriei satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă, avocatul Ion Cîșlari și menținută hotărîrea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel cu referire la prevederile art. 9 alin. (1) Cod civil, art. art. 8, 90 lit. i), 94 alin. (1), 96 alin. (1), (1¹) CPC și art. 63 alin. (1) din Legea cu privire la avocatură și a concluzionat că în legătură cu examinarea cauzelor civile inițiate la cererea de chemare în judecată a Primăriei satului Slobozia raionul Ștefan Vodă, CAP „Slobozia Hanesei” a suportat cheltuieli în sumă de 38 000 lei, iar acest fapt se confirmă incontestabil prin facturile fiscale și contractele de asistență juridică anexate la materialele cauzei.

Totodată, instanța de apel a reținut că suma onorariului de 38 000 lei achitată de către CAP „Slobozia Hanesei” avocatului Bevziuc Rodica pentru acordarea asistenței juridice pe cauzele civile inițiate la cererile Primăria satului Slobozia raionul Ștefan Vodă, a fost prevăzută în contractele de asistență juridică pentru tot volumul de lucru prestat de avocat în perioada anilor 2010-2013, la stabilirea cuantumului onorariului ținându-se cont de Recomandarea Uniunii Avocaților din Republica Moldova privind cuantumul onorariilor percepute în diferite categorii de cauze și compensarea de către instanțele judecătorești a cheltuielilor de asistență juridică aprobată prin Decizia Consiliului Uniunii avocaților di Republica Moldova nr. 2 din 30 martie 2012.

La 29 iunie 2015, Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel la fel ca și prima instanță a apreciat arbitrar probele administrate în procesul civil și nu a intrat în esența litigiului și a probelor necesare demonstrării cuantumului pretinsului prejudiciu material - cheltuieli de judecată, iar facînd o transcriere a hotărîrii primei instanțe a constatat unele circumstanțe ce nu rezultă din probele administrate la materialele pricinii, în special a rezonabilității ca mărime a cheltuielilor pentru asistența juridică, sau acest aspect nu a fost probat de către reclamantul-intimat în cadrul examinării cauzei.

Susține că la determinarea cuantumului cheltuielilor de judecată instanțele judecătorești nu au apreciat probatoriul administrat prin prisma pct. 21¹ a Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației despre încasarea cheltuielilor de judecată în cauzele civile nr. 25 din 28 iunie 2004 modificată și completată prin hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 24 decembrie 2012, și nu s-au expus asupra determinării cuantumului cheltuielilor de judecată prin prisma art. 96 alin. (1) CPC, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Consideră că reclamantul avînd obligația probării, sub aspectul rezonabilității ca mărime a cheltuielilor suportate pentru asistența juridică nu a prezentat probe ce ar demonstra că cheltuielile respective au fost rezonabile în special pentru examinarea cauzei în instanța de recurs în mărime de 10 000 lei și respectiv 12 000 lei, din care considerente acțiunea urmează a fi respinsă ca neprobată sau cel puțin să fie diminuat cuantumului pretins în special în privința sumelor percepute pentru reprezentarea în instanța de recurs.

În acest context menționează că actele privind prestarea serviciilor juridice prestate din 23 mai 2013 și 08 august 2013, au fost întocmite, după încetarea de jure a

relațiilor contractuale de asistență juridică pentru instanțele judecătorești inferioare, după achitarea de facto a sumei stabilite între părți, respectiv acțiunile și actele întocmite au fost convenite ca executate după încetarea de jure a contractelor pentru instanțele inferioare.

Totodată, sub aspectul criteriului rezonabilității consideră că cuantumul onorariilor percepute pentru asistența juridică în instanța de fond și în instanța de apel sunt rezonabile, pe când onorariile percepute pentru asistența juridică în instanța de recurs sunt exagerate, vădit disproportionale și nejustificate.

Apreciază că instanța de apel nu a examinat multiaspectual circumstanțele cauzei, nu s-a expus asupra fiecărei sume suportate de intimat ca cheltuieli de judecată pentru fiecare litigiu și s-a limitat doar la faptul că reclamantul a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată pentru două litigii în sumă a câte 19 000 lei.

Mai indică recurentul că atât instanța de fond cât și instanța de apel, neîntemeiat au încasat cheltuielile de judecată în mărime de 4000 lei, suportate de CAP „Slobozia Hansei” în legătură cu examinarea litigiului în speță, deoarece Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă nu a fost obligată printr-o hotărâre judecătorească să compenseze cheltuielile de judecată suportate de către CAP „Slobozia Hanesei” în legătură cu examinarea cauzelor civile la cererea de chemare în judecată a Primăriei satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă, sau ca autoritate publică Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă nu putea să satisfacă nejustificat pretențiile intimatului, atâta timp cât cuantumul acestor cheltuieli nu au fost stabilite sub criteriile art. 96 alin. (1) CPC, de o instanță judecătorească.

Mai mult decât atât, în cadrul ședințelor de judecată reprezentantul intimatului a declarat că nu a revendicat cheltuielile de judecată în cadrul examinării litigiilor în baza cărora se pretinde că au fost suportate, deoarece a intenționat de a le revendica printr-un proces separat, or, prin inițierea litigiului în cauză este ilegal ca Primăria satului Slobozia raionul Ștefan Vodă să suporte din vina exclusivă a CAP „Slobozia Hanesei” cheltuielile de asistență juridică în legătură cu examinarea litigiului în cauză.

Din aceleași motive recurentul consideră neîntemeiate și cerințele CAP „Slobozia Hansei” cu privire la a încasarea cheltuielilor de transport în mărime de 975 lei, or nici în conformarea acestora nu au fost prezentate probe pertinente și veridice.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în recurs se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererea de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Primăria satului Slobozia, raionul Ștefan Vodă se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva